

Riadiaci orgán pre Operačný program Kvalita životného prostredia

Podklad pre Monitorovací výbor

pre Operačný program Kvalita životného prostredia v rámci písomného postupu pre prijatie rozhodnutia (rozhodovanie per rollam) č. 8

Návrh zmeny OP KŽP

- Členom MV sa predkladá na schválenie
(článok 2 ods. 3 písm. f) štatútu MV)

Ministerstvo životného prostredia SR, ako Riadiaci orgán (RO) pre Operačný program Kvalita životného prostredia, navrhuje a predkladá členom Monitorovacieho výboru pre OP KŽP (ďalej len „monitorovací výbor“) na schválenie návrh zmeny Operačného program Kvalita životného prostredia (ďalej len „OP KŽP“). Zmena OP KŽP spočíva v **presune finančných prostriedkov medzi oblasťami intervencie v rámci investičnej priority 2 Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek** prioritnej osi 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry. Konkrétne ide o presun finančných prostriedkov medzi nasledovnými oblasťami intervencií, vzťahujúcimi sa na vodné hospodárstvo, a to:

- **021 - Vodné hospodárstvo a ochrana pitnej vody (vrátane manažmentu povodia, dodávok vody, osobitných opatrení na prispôbenie sa zmene klímy, diaľkových a spotrebiteľských meracích zariadení, systémov spoplatňovania a znižovania únikov),**
- **022 - Čistenie odpadových vôd.**

Cieľom navrhovanej zmeny je finančne posilniť oblasť čistenia odpadových vôd.

Celková suma zdrojov alokovaných na oblasť vodného hospodárstva (t.j. investičnú prioritu 2) sa nemení.

V súlade s článkom 96 odsek 10 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 (ďalej len „všeobecné nariadenie“) patrí medzi **prvky operačného programu, za ktoré zodpovedá členský štát**, aj prvok uvedený v čl. 96 odseku 2 prvom pododseku písmene b) bode vi), ktorým sú **„zodpovedajúce kategórie intervencie na základe nomenklatúry prijatej Komisiou a orientačné rozdelenie plánovaných prostriedkov“**.

V súlade s článkom 96 odsekom 11 všeobecného nariadenia to znamená, že na tento prvok sa nevzťahuje rozhodnutie Európskej komisie (ďalej len „Komisia“), preto jeho zmenu je možné vykonať rozhodnutím RO. V súlade s princípom partnerstva a transparentnosti a podľa článku 2 odsek 3 bod f) Štatútu monitorovacieho výboru RO predkladá navrhovanú zmenu prvkov operačného programu na schválenie monitorovaciemu výboru.

Po schválení návrhu zmeny OP KŽP a vydaní rozhodnutia zo strany RO bude RO oficiálne informovať Komisiu o rozhodnutí o zmene uvedených prvkov operačného programu, na ktoré sa nevzťahuje rozhodnutie Komisie, a to do jedného mesiaca od dátumu prijatia tohto rozhodnutia o zmene.

Východiská a zdôvodnenie návrhu:

Slovenská republika pri uplatňovaní politiky vodného hospodárstva vychádza zo smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (ďalej len „RSV“), ktorá bola transponovaná do zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon) a príslušných vykonávacích predpisov.

Dva z hlavných cieľov RSV tvorí ochrana a zlepšenie kvality vodných ekosystémov a trvalo udržateľné, vyvážené a spravodlivé využívanie vôd. V konečnom dôsledku je cieľom uplatňovania smernice dosiahnutie „dobrého stavu“ pre všetky vodné útvary na území Európskej únie, a teda aj Slovenskej republiky (ďalej len „SR“).

K vyššie uvedeným cieľom RSV prispieva aj implementácia smernice Rady z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (ďalej len „smernica 91/271/EHS“). Predmetná smernica rieši problematiku zberu, čistenia a vypúšťania komunálnych odpadových vôd a čistenia a vypúšťania odpadových vôd z určitých priemyselných odvetví.

Za účelom podpory infraštruktúry v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov (ďalej len „EO“) bola v rámci OP KŽP v roku 2015 vyhlásená výzva s kódom OPKZP-PO1-SC121/122-2015 (ďalej len „výzva č. 1“), ktorá bola uzavretá vo februári roku 2016. K zlepšeniu odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO sa SR zaviazala v Zmluve o pristúpení SR k EÚ, pričom koncepčným východiskom pri riešení tejto problematiky je dokument Národný program SR pre vykonávanie smernice 91/271/EHS.

V SR sa však nachádzajú aj aglomerácie pod 2000 EO, v ktorých sa nachádzajú vodné útvary vykazujúce nepriaznivý stav. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať riešeniu situácie v tých aglomeráciách pod 2000 EO, ktoré zasahujú do chránených vodohospodárskych oblastí, pričom sa v nich navyše nachádzajú veľkokapacitné zdroje podzemných vôd, avšak v nich nebol identifikovaný dobrý stav vôd alebo bol identifikovaný vodný útvar ako rizikový. V týchto aglomeráciách je potrebné zabrániť ohrozeniu kvality a kvantity podzemných vôd, odhliadnuc od toho, že tieto aglomerácie veľkosti nepresahujú 2000 EO. Je tomu tak preto, že znečistenie takýchto veľkokapacitných zdrojov by mohlo mať negatívne dopady na veľkú časť obyvateľov SR, ktorí sú z týchto významných zdrojov pitných vôd zásobovaní. Na podporu infraštruktúry v oblasti odvádzania a čistenia odpadových vôd v aglomeráciách do 2000 EO spadajúcich do týchto oblastí nebola doposiaľ vyhlásená výzva, napriek tomu, že ide o oblasti významných zdrojov pitných vôd pri zásobovaní obyvateľstva. Dôvodom, z ktorého vznikol tento stav, je to, že disponibilné zdroje určené na oblasť intervencie 022 Čistenie odpadových vôd boli plne využité na výzvu č. 1.

Požiadavka na redukovanie znečistenia povrchových vôd v aglomeráciách pod 2000 EO vyplýva tiež z doplnkových opatrení RSV. Dôležitosť zabezpečenia plnenia opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov RSV pre obce resp. aglomerácie pod 2000 EO vyplýva aj z Vodného plánu Slovenska, ktorý je strategickým dokumentom vodného plánovania SR. V prílohe č. 8.5 Vodného plánu Slovenska sú osobitne uvedené opatrenia v aglomeráciách pod 2000 EO situovaných v chránených vodohospodársky významných oblastiach na Žitnom ostrove, ktoré je potrebné vykonať. Týmito opatreniami sú práve vybudovanie, resp. dobudovanie stokovej siete a čistiarní odpadových vôd.

V OP KŽP je uvedená problematika riešená prostredníctvom aktivity B. *Podpora realizácie infraštruktúry v oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd aglomerácií pod 2000 EO je zlepšenie kvality vody v chránených vodohospodárskych oblastiach, v ktorých sa nachádzajú veľkokapacitné zdroje podzemných vôd, v rámci ktorých nebol identifikovaný dobrý stav vôd alebo bol identifikovaný vodný útvar ako rizikový.*

V rámci uvedenej aktivity bude finančná pomoc smerovaná na výstavbu stokovej siete a čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách do 2 000 EO, ktoré zasahujú do chránených vodohospodárskych oblastí, v ktorých sú veľkokapacitné zdroje podzemných vôd a ktoré smerujú k zamedzeniu ohrozenia kvality a kvantity podzemných vôd tak, aby nebolo ohrozené ich využívanie.

Agglomerácie pod 2000 EO na území Slovenska sú tvorené predovšetkým menšími obcami, ktoré v prípade neexistencie verejnej kanalizácie na zneškodňovanie odpadových vôd využívajú domové čistiarne odpadových vôd alebo žumpy. V prípade, ak ich prevádzkovateľ nedodržiava všetky zásady ich prevádzkovania môže dochádzať k závažnému ohrozeniu chránených vodohospodárskych oblastí, v ktorých sa nachádzajú ohrozené veľkokapacitné zdroje podzemných vôd.

Vzhľadom na dôležitosť zabezpečenia odkanalizovania aglomerácií pod 2000 EO v chránených vodohospodárskych oblastiach, v ktorých sa nachádzajú veľkokapacitné zdroje podzemných vôd a nebol v nich identifikovaný dobrý stav vôd, RO pristúpil k identifikácii disponibilných zdrojov, ktoré nie sú pokryté plánovanými výzvami. V súčasnosti disponibilné („voľné“) finančné prostriedky zo zdrojov EÚ pre oblasť vodného hospodárstva, ktoré nie sú pokryté vyhlásenými výzvami a plánovanými aktivitami, sú alokované v oblasti intervencie 021 - *Vodné hospodárstvo a ochrana pitnej vody (vrátane manažmentu povodia, dodávok vody, osobitných opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy, diaľkových a spotrebiteľských meracích zariadení, systémov spoplatňovania a znižovania únikov)*. V súlade s platným OP KŽP predstavuje alokácia na vyššie uvedenú oblasť intervencie 021 sumu 81 914 894 EUR, pričom v súčasnosti sú z nej ešte disponibilné „voľné“ zdroje EÚ vo výške 20 190 620 EUR.

Oblasť intervencie 021 sa vzťahuje predovšetkým k aktivitám v oblasti monitorovania a hodnotenia vôd, vrátane skvalitňovania monitorovacej siete, na ktoré bola dňa 22. 12. 2015 vyhlásená 8. výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok s alokáciou 52,775 mil. EUR zo zdroja EÚ a 9. výzva zameraná na optimalizovanie informačných nástrojov v oblasti vôd s alokáciou 7,225 mil. EUR zo zdroja EÚ, ako aj k súvisiacim aktivitám v oblasti informovania verejnosti. Uvedené výzvy sú stále otvorené. V rámci výzvy č. 8 bolo predložených 5 žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v celkovej výške žiadaných finančných prostriedkov z EÚ zdrojov 29 845 344 EUR. 4 žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v celkovej výške 26 220 828 EUR zo zdroja EÚ boli schválené, z toho je jeden projekt v celkovej výške 581 554,67 EUR za zdroj EÚ riadne ukončený. To znamená, že v rámci 8. výzvy je stále k dispozícii ešte 22 929 656 EUR na podporu ďalších projektov. Výzva s kódom OPKZP-PO1-SC123-2015-9 (ďalej len „9. výzva“) v oblasti intervencie 021 je zameraná na optimalizovanie informačných nástrojov v oblasti vôd. Indikatívna výška finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ vyčlenených na výzvu je 7 225 000 EUR. V rámci tejto výzvy nebol doteraz predložený žiadny projekt.

Pod oblasť intervencie 021 spadá aj riešenie podpory nástrojov informačného charakteru zlepšovanie úrovne povedomia obyvateľstva a osvetu v oblasti ochrany vôd a vodného hospodárstva. Táto problematika bude riešená v rámci spoločnej výzvy zameranej na informačné aktivity v jednotlivých oblastiach ochrany životného prostredia.

Subjekty vykonávajúce monitorovanie vôd sú v súlade so zákonom o vodách organizácie poverené MŽP SR a správca vodohospodársky vyznaných vodných tokov, pričom konkrétne rozdelenie kompetencií subjektov, ktoré vykonávajú monitorovanie vôd, sú uvedené v Rámcovom programe monitorovania vôd 2016 – 2021. Ide o:

- Slovenský hydrometeorologický ústav,
- Výskumný ústav vodného hospodárstva,
- Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.,
- Štátny geologický ústav Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ).

Vyššie uvedené organizácie sú zároveň aj oprávnenými žiadateľmi vo výzve č. 8. Čo sa týka prijímateľov, zdroje presunuté z aktivít, pre ktoré sú oprávnenými žiadateľmi/prijímateľmi rezortné organizácie MŽP SR, sa presunú na aktivity, v ktorých prípade sú oprávnenými prijímateľmi najmä obce a združenia obcí, ako aj vlastníci verejných kanalizácií a právnické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti verejných kanalizácií vymedzené v zákone o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách (napr. vodárenské spoločnosti). V rámci návrhu zmeny OP KŽP teda dochádza k presunu finančných prostriedkov pôvodne plánovaných pre využitie rezortnými organizáciami ministerstva, a to v prospech obyvateľov žijúcich v aglomeráciách pod 2 000 EO za účelom priamej ochrany veľkokapacitných zdrojov podzemných vôd, od ktorých je závislé zásobovanie množstva obyvateľov SR pitnou vodou.

Navrhovaným presunom finančných prostriedkov nie sú dotknuté cieľové hodnoty ukazovateľov súvisiacich s oblasťou intervencie 021, keďže ukazovatele stanovené v OP KŽP: „Počet podporených objektov monitorovacej siete“; „Počet vyhodnotených vodných útvarov“; „Počet analyzovaných vzoriek povrchových a podzemných vôd“; „Podiel monitorovaných vodných útvarov na celkovom počte vodných útvarov“, budú napĺňané prostredníctvom projektov, ktoré budú realizované v rámci výzvy č. 8.

Ako už bolo uvedené vyššie, v oblasti intervencie 022 - *Čistenie odpadových vôd* bola v rámci aktivity A. Budovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ“ vyhlásená výzva č. 1, v rámci ktorej sú zazmluvnené projekty v aglomeráciách nad 2000 EO, pokrývajúce spolu s fázovaným veľkým projektom ČOV – Sever, celú pôvodnú alokáciu oblasti intervencie 022. Keďže RO pre OP KŽP zatiaľ nevyhlásil výzvu na podporu budovania infraštruktúry odvádzania a čistenia odpadových vôd pre obce, resp. aglomerácie pod 2 000 EO nachádzajúce sa v chránených vodohospodárskych oblastiach, v ktorých sú veľkokapacitné zdroje podzemných vôd a kde nebol identifikovaný dobrý stav vôd alebo bol identifikovaný vodný útvar ako rizikový, vyvstáva potreba pristúpiť k príprave výzvy na túto oblasť. Pretože uvedená problematika spadá pod oblasť intervencie 022 - *Čistenie odpadových vôd*, nevyhnutným predpokladom pre vyhlásenie výzvy pre aglomerácie pod 2000 EO je presun finančných zdrojov EÚ do oblasti intervencie 022, ktorý sa navrhuje vykonať z oblasti intervencie 021, v ktorej sú v súčasnosti ešte disponibilné zdroje, nepokryté vyhlásenými a plánovanými výzvami.

Návrh presunu finančných prostriedkov medzi oblasťami intervencie 021 a 022

RO pre OP KŽP navrhuje znížiť alokáciu v oblasti **intervencie 021 - Vodné hospodárstvo a ochrana pitnej vody (vrátane manažmentu povodia, dodávok vody, osobitných opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy, diaľkových a spotrebiteľských meracích zariadení, systémov spoplatňovania a znižovania únikov)** o **20 190 620 EUR** a tieto prostriedky presunúť tak, aby došlo k navýšeniu alokácie na oblasť intervencie **022 - Čistenie odpadových vôd**. Presúvané voľné finančné prostriedky budú použité na podporu realizácie infraštruktúry v oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd v aglomeráciách pod 2000 EO, nachádzajúcich sa v chránených vodohospodárskych oblastiach, v ktorých sú veľkokapacitné zdroje podzemných vôd, kde nebol identifikovaný dobrý stav vôd alebo bol identifikovaný vodný útvar ako rizikový. Umožnenie vybudovania infraštruktúry na odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v predmetných oblastiach napomôže aj k ochrane zdrojov pitnej vody.

Navrhovanou zmenou sa mení alokácia na oblasť intervencie 021 - *Vodné hospodárstvo a ochrana pitnej vody (vrátane manažmentu povodia, dodávok vody, osobitných opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy, diaľkových a spotrebiteľských meracích zariadení, systémov spoplatňovania a znižovania únikov)* z pôvodných 81 914 894 EUR na 61 724 274 EUR (t. j. znižuje sa o 20 190 620 EUR). Tieto finančné prostriedky, o ktoré sa znižuje alokácia na oblasť intervencie 021, sa presúvajú do oblasti intervencie 022 - *Čistenie odpadových vôd*, ktorej suma sa z pôvodných 386 903 693 EUR mení na 407 094 313 EUR (t.j. zvyšuje sa o 20 190 620 EUR).

Presunom finančných prostriedkov medzi oblasťami intervencie 021 a 022 nedochádza k zníženiu celkovej alokácie na oblasť vodného hospodárstva v rámci OP KŽP.

Časť OP KŽP dotknutá zmenou	Navrhovaná zmena znenia Operačného programu Kvalita životného prostredia																	
str. 76, kapitola 2.1.6 Kategórie intervencie, tabuľka 18 Oblasť intervencie	<p>Pôvodná tabuľka s relevanciou k príslušným kódom:</p> <p>Tabuľka 18 Oblasť intervencie</p> <table border="1"><thead><tr><th colspan="3">Dimenzia 1 – Oblasť intervencie</th></tr><tr><th>Fond</th><th colspan="2">Kohézny fond</th></tr><tr><th>Kategória regiónu</th><th colspan="2">N/A</th></tr><tr><th>Prioritná os</th><th>Kód</th><th>Suma (v EUR)</th></tr></thead><tbody><tr><td rowspan="2">1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry</td><td>021</td><td>81 914 894</td></tr><tr><td>022</td><td>386 903 693</td></tr></tbody></table>	Dimenzia 1 – Oblasť intervencie			Fond	Kohézny fond		Kategória regiónu	N/A		Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)	1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	021	81 914 894	022	386 903 693
Dimenzia 1 – Oblasť intervencie																		
Fond	Kohézny fond																	
Kategória regiónu	N/A																	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)																
1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	021	81 914 894																
	022	386 903 693																

Návrh zmeny s relevanciou k príslušným kódom:

Tabuľka 18 Oblasť intervencie

Dimenzia 1 – Oblasť intervencie		
Fond	Kohézny fond	
Kategória regiónu	N/A	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	021	61 724 274
	022	407 094 313

Po schválení zmeny OP KŽP Monitorovacím výborom pre OP KŽP budú zmeny zapracované do dokumentu – *Operačný program Kvalita životného prostredia na programové obdobie 2014 – 2020, verzia 4.0*. Pre úplnosť a prehľadnosť sú všetky navrhované úpravy zapracované systémom sledovania zmien aj do návrhu dokumentu, ktorý Vám predkladáme spoločne s týmto podkladom.